

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

13 май 2015 година *

„Преюдициално запитване — Авторско право — Директива 2001/29/ЕО — Член 4, параграф 1 —
Право на разпространение — Понятие „публично разпространяване“ — Предложение за
продажба и реклама, направени от търговец от една държава членка чрез негов уебсайт, по
пощата и чрез пресата в друга държава членка — Възпроизведени екземпляри от защитени с
авторско право мебели, които се предлагат за продажба без съгласието на притежателя на
изключителното право на разпространение — Предложение или реклама, които не водят до
придобиване на оригинала или на копие от защитеното произведение“

По дело C-516/13

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от
Bundesgerichtshof (Германия) с акт от 11 април 2013 г., постъпил в Съда на 27 септември
2013 г., в рамките на производство по дело

Dimensione Direct Sales Srl,

Michele Labianca

срещу

Knoll International SpA,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen, председател на състава, K. Jürimäe (докладчик), J. Malenovský,
M. Safjan и A. Prechal, съдии,

генерален адвокат: P. Cruz Villalón,

секретар: K. Malacek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от
11 септември 2014 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за Dimensione Direct Sales Srl, от H.-C. Salger, Rechtsanwalt,

— за M. Labianca, от S. Dittl, Rechtsanwalt,

— за Knoll International SpA, от M. Goldmann, Rechtsanwalt,

* Език на производството: немски.

- за испанското правителство, от L. Banciella Rodríguez-Miñón, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от F. W. Bulst и J. Samnadda, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 4 декември 2014 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4, параграф 1 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Dimensione Direct Sales Srl (наричано по-нататък „Dimensione“), дружество по италианското право, и M. Labianca, от една страна, и Knoll International SpA (наричано по-нататък „Knoll“), дружество по италианското право, от друга страна, във връзка с твърдяно нарушение на изключителното право на Knoll на разпространение вследствие на направени от Dimensione предложения за продажба на възпроизведени екземпляри от мебели, защитени с авторско право в Германия, чрез целева рекламна кампания, насочена към тази държава членка.

Правна уредба

Международното право

- 3 Световната организация за интелектуална собственост (СОИС) приема в Женева на 20 декември 1996 г. Договора на СОИС за авторското право (наричан по-нататък „ДАП“), който е одобрен от името на Европейската общност с Решение 2000/278/ЕО на Съвета от 16 март 2000 година (ОВ L 89, стр. 6; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 20, стр. 212).
- 4 Член 6 от ДАП, озаглавен „Право на разпространение“ предвижда в параграф 1:

„Авторите на литературни и художествени произведения имат изключителното право да разрешават предоставянето на неограничен кръг от лица на оригинала или екземпляри от своите произведения чрез продажба или друго прехвърляне на собственост“.

Правото на Съюза

- 5 Съображения 9—11 и 28 от Директива 2001/29 гласят:
 - „(9) Всяка хармонизация на авторското право и сродните му права трябва да се основава на висока степен на закрила, тъй като такива права са основни за интелектуалното творчество. [...]
 - (10) Ако авторите или артистите изпълнители следва да продължат творческата си и артистична работа, те трябва да получат съответно възнаграждение за използването на техните произведения [...].

(11) Строга и ефективна система за защита на авторското право и сродните му права е един от основните начини, които позволяват да се гарантира на европейското културно творчество и продуцентство получаването на необходимите средства и да се запази независимостта и достойнството на творците и изпълнителите.

[...]

(28) Закрилата на авторското право съгласно настоящата директива включва изключителното право върху контрола на разпространението на произведение върху материализиран носител. Първата продажба в [Европейския съюз] на оригинала на произведение или на копия от него от притежателя на правото или с негово съгласие изчерпва правото на контрол върху препродажбата на този предмет в [Съюза]. [...].“

6 Член 4 от посочената директива, озаглавен „Право на разпространение“, гласи:

„1. Държавите членки предвиждат за авторите по отношение на оригинала на техните произведения или на техни копия изключителното право да разрешават или забраняват всякаква форма на публично разпространяване чрез продажба или по друг начин.

2. Правото на разпространение не се изчерпва в [Съюза] по отношение на оригинала или копия от произведението, освен когато първата продажба или друго прехвърляне на собствеността в [Съюза] на този обект се извършва от притежателя на права или с неговото съгласие“.

Германското право

7 Съгласно член 15, параграф 1, точка 2 от Закона за авторското право и сродните му права (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte — Urheberrechtsgesetz) от 9 септември 1965 г. (BGBl. 1965 I, стр. 1273), авторът има изключителното право да използва произведението си на материален носител. Това право включва по-специално правото на разпространение.

8 Член 17, параграф 1 от този закон, изменен, гласи:

„Правото на разпространение е правото оригиналът на произведението или копия от него да се предлагат на неограничен кръг лица или да се пускат на пазара.

[...]“.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

9 Knoll принадлежи към групата Knoll, чието дружество майка Knoll Inc. е със седалище в Пенсилвания (Съединените щати). Тази група произвежда и продава в целия свят висококачествени мебели. Knoll продава, наред с другото, стол „Wassily“ и маса „Laccio“, създадени от Marcel Breuer, както и кресло, табуретка, шезлонг и маса „Barcelona“, столове „Brno“ и „Prag“ и конзолен стол „Freischwinger“, създадени от Ludwig Mies van der Rohe (наричани по-нататък общо „защитените изделия“). Knoll има разрешение да се ползва от изключителните авторски права, притежавани от дружеството майка, за използване на тези защитени изделия в Германия.

10 Dimensione е дружество с ограничена отговорност, чийто управител е г-н Labianca. То разпространява в Европа дизайнерски мебели чрез пряка продажба и предлага за продажба мебели на своя уебсайт.

- 11 През 2005 г. и 2006 г. Dimensione рекламира предлагането на мебели, подобни на защитените изделия на свой уебсайт, достъпен на немски език, в различни германски ежедневници и списания, както и в рекламна листовка, в която се посочва следното:

„Придобивате вашите мебели в Италия, но плащате едва при получаването или доставката от превозвач, упълномощен да приема плащания (услуга, предоставяна при поискване)“.

- 12 Knoll счита, че предлаганите за продажба мебели от Dimensione са имитации и фалшификати на защитените изделия и предявява срещу последното дружество и г-н Labianca иск пред Landgericht Hamburg (Областен съд Хамбург), за да им се забрани да предлагат тези мебели за продажба в Германия. В подкрепа на иска си Knoll твърди, че посочените мебели са защитени с авторско право като произведения на приложните изкуства. Според него, като рекламира копията на защитените изделия в Германия, Dimensione е нарушил неговото и на дружеството майка право по член 17, параграф 1 от Закона от 9 септември 1965 г. за авторското право и сродните му права, изменен.

- 13 Landgericht Hamburg уважава иска на Knoll. Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Върховен областен съд на Хамбург) се произнася по жалбата на Dimensione и на г-н Labianca и потвърждава постановеното от първата инстанция решение. Поради тази причина последните подават ревизионна жалба пред Bundesgerichtshof.

- 14 Последният съд посочва, че уважаването на жалбата зависи от тълкуването на член 4, параграф 1 от Директива 2001/29, и по-специално от въпроса дали правото на разпространение по тази разпоредба обхваща правото публично да се предлага за продажба оригинал или копие от защитеното произведение. При утвърдителен отговор на този въпрос се поставят два други въпроса, а именно дали, от една страна, правото публично да се предлага за продажба оригинал или копие от произведението, обхваща и изключителното право да се рекламират тези обекти и от друга страна, дали е нарушено правото на разпространение, когато въз основа на предложение за продажба на оригинала или на копия от произведението не се стигне до придобиването им. Запитващата юрисдикция счита, че на тези въпроси следва да се отговори утвърдително.

- 15 При тези обстоятелства Bundesgerichtshof решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Обхваща ли правото на разпространение по член 4, параграф 1 от Директива 2001/29/ЕО правото публично да се предлага за продажба оригинал или копие от произведението?

При утвърдителен отговор на първия въпрос:

- 2) Обхваща ли правото публично да се предлага за продажба оригинал или копие от произведението освен предложението за сключване на договор и рекламната дейност?
- 3) Нарушено ли е правото на разпространение, когато въз основа на офертата не се стигне до придобиване на оригинала или на копия от произведението?“.

По преюдициалните въпроси

По допустимостта

- 16 В самото начало следва да се посочи, че Dimensione и г-н Labianca по същество твърдят, че първият въпрос е хипотетичен, тъй като се използва терминът „предлага“, отнасящ се до предложението за сключване на договор, което по естеството си има обвързващ характер за продавача, докато обстоятелствата в главното производство се отнасят само до рекламна дейност, която съгласно германското право не обвързва продавача, а представлява единствено покана до потенциалните купувачи да отправят до продавача предложение за покупка.
- 17 В това отношение е достатъчно да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда въпросите, свързани с тълкуването на правото на Съюза и поставени от националния съд в нормативната и фактическата рамка, която той е компетентен да определи, се ползват с презумпция за релевантност (вж. по-специално решение X, C-651/11, EU:C:2013:346, т. 20 и цитираната съдебна практика). Отхвърлянето от Съда на запитване, отправено от национална юрисдикция, е възможно само ако е очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма каквато и да било връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение Chartered Institute of Patent Attorneys, C-307/10, EU:C:2012:361, т. 32 и цитираната съдебна практика).
- 18 Настоящият случай обаче не е такъв. Всъщност делото в главното производство се отнася до търговската практика на Dimensione, изразяваща се както в предложения за продажба, така и в рекламна дейност, която не води до придобиването на защитените изделия.
- 19 Следователно първият въпрос трябва да се приеме за допустим.

По съществуването на спора

- 20 С преюдициалните си въпроси, които трябва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 4, параграф 1 от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че позволява на притежателя на изключителното право на разпространение на защитено произведение да се противопостави на предложението за продажба или на рекламата по отношение на оригинал или копие на това произведение дори ако не е установено, че това предложение или реклама са довели до придобиването на закрилияния обект от купувач в Съюза.
- 21 Съгласно тази разпоредба на авторите се предоставя изключителното право да разрешават или забраняват всякаква форма на публично разпространяване, чрез продажба или по друг начин, на оригинала на техните произведения или на техни копия.
- 22 Следва да се припомни, че понятието „разпространяване“ по смисъла на тази разпоредба е автономно понятие на правото на Съюза, чието тълкуване не може да зависи от приложимия закон спрямо сделките, в рамките на които се извършва разпространяване (вж. в този смисъл решение Donner, C-5/11, EU:C:2012:370, т. 25).
- 23 От практиката на Съда следва също така, че като се има предвид, че Директива 2001/29 има за цел прилагането в Съюза на задълженията, които произтичат за него, по-специално по силата на ДАП, и че съгласно постоянната съдебна практика разпоредбите на правото на Съюза трябва да се тълкуват, доколкото е възможно, с оглед на международното право особено когато подобни разпоредби целят именно да приведат в действие международно споразумение, сключено от

- Съюза, понятието „разпространяване“, съдържащо се в член 4, параграф 1 от тази директива, трябва да се тълкува в съответствие с член 6, параграф 1 от ДАП (решение Donner, C-5/11, EU:C:2012:370, т. 23).
- 24 Следователно понятието „публично разпространяване чрез продажба“, съдържащо се в член 4, параграф 1 от посочената директива, има същия смисъл като израза „предоставянето на неограничен кръг от лица [...] чрез продажба“ по член 6, параграф 1 от ДАП (вж. в този смисъл решение Donner, C-5/11, EU:C:2012:370, т. 24).
- 25 Като има предвид тези обстоятелства, Съдът констатира именно че публичното разпространяване се характеризира с поредица от действия, обхващащи най-малкото действията от сключването на договор за продажба до изпълнението му чрез доставката до определен потребител. Следователно търговецът отговаря за всяко действие, извършено от него или за негова сметка и водещо до „публично разпространяване“ в държава членка, където разпространяваните стоки са защитени с авторско право (решения Donner, C-5/11, EU:C:2012:370, т. 26 и 27 и Blomqvist, C-98/13, EU:C:2014:55, т. 28).
- 26 От тази съдебна практика, и по-специално от използвания от Съда израз „най-малкото“, следва, че не е изключено действията или актовете, предхождащи сключването на договора за продажба, също да бъдат обхванати от понятието за разпространяване и да бъдат запазени изключително за носителите на авторско право.
- 27 В случай че Съдът вече е приел, че фактът на публичното разпространяване трябва да се смята за доказан при наличието на сключен договор за продажбата и изпращането на стоките (решение Blomqvist, C-98/13, EU:C:2014:55, т. 29), това важи и в случай на предложение на договор за продажба, което обвързва автора му. Всъщност такова предложение по своята същност представлява предварителен акт за извършването на продажбата.
- 28 Що се отнася до поканата за представяне на оферта или до необвързващата реклама по отношение на закрилян обект, те също попадат във веригата от действия, предприети с цел да се осъществи продажбата на този обект. Всъщност в точка 30 от решение Donner (C-5/11, EU:C:2012:370) Съдът постановява, че търговец, който насочва рекламата си към неограничен кръг субекти, пребиваващи в определена държава членка, и създава или предоставя на тяхно разположение специална система за доставка и начин на заплащане, като по този начин осигурява възможност на тези субекти да се доставят копия на произведения, защитени в тази държава членка, извършва в държавата членка, където става доставката, „публично разпространяване“ по смисъла на член 4, параграф 1 от Директива 2001/29.
- 29 По отношение на стоки, произхождащи от трета държава и представляващи копие на стока, ползваща се със защита в Съюза въз основа на авторско право, Съдът е постановил също, че тези стоки може да нарушават това право, когато е доказано, че те са предназначени за пускане за продажба в Съюза, като това е доказано в частност когато се установи, че посочените стоки са били предмет на продажба на клиент в Съюза или на предложение за продажба или на реклама, адресирано/адресирана към потребители в Съюза (вж. в този смисъл решение Blomqvist, C-98/13, EU:C:2014:55, т. 32).
- 30 Същото тълкуване по аналогия се прилага и в случай на търговско действие, като предлагането за продажба или рекламата, която търговец от дадена държава членка насочва чрез своя уебсайт към потребители, намиращи се на територията на друга държава членка, в която въпросните продукти са защитени от авторско право.
- 31 Всъщност би могло да има нарушение на изключителното право на разпространение, предвидено в член 4, параграф 1 от Директива 2001/29, когато търговец, който не е носител на авторско право, продава защитени произведения или копия от тях и насочва рекламата, чрез

своя уебсайт, по пощата или чрез пресата, към потребителите, намиращи се на територията на държавата членка, в която тези произведения са защитени, с цел да ги стимулира да ги придобият.

- 32 От този извод следва, че за нарушението на правото на разпространяване е ирелевантно да се установи, че тази реклама не е последвана от прехвърляне на приобретателя на собствеността върху защитеното произведение или негово копие.
- 33 Всъщност макар по отношение на възможността да се използват възпроизведени екземпляри на защитени произведения в решение Peek & Cloppenburg (C-456/06, EU:C:2008:232, т. 33, 36 и 41) Съдът наистина да постановява, че понятието за публично разпространяване на оригинала на произведение или негово копие по смисъла на член 4, параграф 1 от Директива 2001/29 включва прехвърляне на собствеността върху този обект, все пак може да се установи нарушение на правото на разпространение, след като чрез целева реклама на потребителите, намиращи се на територията на държава членка, в която това произведение е защитено, се предлага да придобият собствеността върху оригинал или копие от него.
- 34 Това тълкуване съответства на целите на посочената директива, както произтичат от съображения 9—11, съгласно които хармонизацията на авторското право трябва да се основава на висока степен на закрила, авторите трябва да получат съответно възнаграждение за използването на техните произведения и системата за защита на авторското право трябва да бъде ефективна и строга (вж. решение Peek & Cloppenburg, C-456/06, EU:C:2008:232, т. 37).
- 35 С оглед на изложеното дотук на поставените въпроси следва да се отговори, че член 4, параграф 1 от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че позволява на притежателя на изключителното право на разпространение на защитено произведение да се противопостави на предложението за продажба или на целевата реклама по отношение на оригинал или копие на това произведение дори ако не е установено, че тази реклама е довела до придобиването на закрилияния обект от купувач в Съюза, доколкото посочената реклама стимулира потребителите в държавата членка, в която това произведение е защитено с авторско право, да го придобият.

По съдебните разноски

- 36 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Член 4, параграф 1 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество трябва да се тълкува в смисъл, че позволява на притежателя на изключителното право на разпространение на защитено произведение да се противопостави на предложението за продажба или на целевата реклама по отношение на оригинал или копие на това произведение дори ако не е установено, че тази реклама е довела до придобиването на закрилияния обект от купувач в Съюза, доколкото посочената реклама стимулира потребителите в държавата членка, в която това произведение е защитено с авторско право, да го придобият.

Подписи